

imajo v zgodovinskem oziru stare računske knjige in zapisniki troškov in dohodkov. Tu so vsi podatki razpregledno razvrščeni, kronološko urejeni in popolnoma zanesljivi, ker so se dohodki in troški v občie nadzirali natanko. Take dobro ohranjene knjige in zapisniki se nahajajo v ljubljanski mestni registraturi iz 16., 17. in 18. stoletja; nekaterih platnice so vezane s starim pergamenom, ki ima staronemške in latinske napise celo iz XII. veka. Iz zapisnikov in računskih knjig se razvidi, da je mesto dobivalo leta 1590. in leta 1591. največ dohodkov od mestnih opekarnic, gozdov, mlinov, letnih sejmov in od mitnine, katero so pobirali mestni mitničarji pri grajskih, samostanskih nemških, starotrških in drugih vratih. Vsi dohodki so znašali 1591. leta 6727 gld. Troški so bili kaj raznovrstni: razven navadnih plačil za mestne uradnike in služabnike, deželne davke in mestno upravo sploh, izdal je župan primeroma visoko vsoto za mestne godce, pojedine in gostbe, ženitovanja in druge takrat obične veselice. Največjo letno plačo je dobival mestni pisár, z vsemi prikladami 250 gld., mestni sluge in gozdni čuvaji pa le po 12 gld. Vseh troškov je bilo 1591. leta 6217 gld. Ali v to vsoto niso všteti denarji, katere so dajali hranilci mestni blagajnici v shrambo. Ker ni bilo v istem času hranilnic, nalagali so denar na obresti pri bogatih trgovcih ali javnih oblastvih; takega denarja je dobilo mesto 1591 leta: 1671 gld. in je plačevalo hranilcem 7% obrestij. Samo ob sebi se umeje, da je to pomnožilo mestni dolg, ker se niso izplačevale vsakoletne obresti. Zató moramo reči, da je bilo gospodarstveno razmerje mestne občine ljubljanske v imenovanem letu celo neugodno, kar so katoliški reformatorji poudarjali pri vsaki priliki. Slabo gospodarjenje je bilo med družimi stvarmi vzrok, da je deželno oblastvo preustrojilo mestno upravo v katoliškem duhu. — Prof. Wallner je vso stvarino lepo razvrstil in z marsikaterim dovtipom osolil jasno predavanje; zato so ga obilo zbrani poslušalci pohvalili z živahnim odobravanjem.

Pri mesečnem zboru dne 26. svečana t. l. je predaval g. prof. Hubad o predmetu, katerega je društvenemu predsedniku naznanil z naslovom: »Aesthetisches und Dramatisches vom Grintovec und dem Kankerthale.« Omenivši s kratkimi besedami položje in geološko sestavo Kamniških planin, slikal je g. predavatelj pot od Predvora po kokriški dolini, mimo Suhadolnika in Frischaufove kočice na vrh Grintovca in imenoval in razkazoval rastline, katere rasejo ob poti ali sploh na omenjenem gorovji. Z društvenega stališča bi želeli, da se je gosp. profesor postavil samo na znanstvena tla, zakaj muzejsko društvo ima po pravih namen gojiti deželoznanstvo na strogo znanstveni podlagi. Dókaj znatneje bi bil obogatil deželoznanstvo, da nam je znanstveno razjasnil, v kakšni zvezi je navpična izobrazba in geološka sestava Kamniških planin z rastlinstvom, človeškimi naselitvami in gospodarskim razmerjem ondotnih prebivalcev.

A. Kaspret.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji je izdalo drugo letno poročilo, katero obseza mimo drugih stvari izkaze o društveni imovini, podporah in podpiranih, troških za društvo in končno spisek udov in dobrotnikov. — Osnovna glavnica znaša 2413'06 gld., razpoložna glavnica pa 214'96 gld., torej skupaj 2628'02 gld. Podpiranih je bilo 1890. leta 48 dijakov v 159 slučajih, kateri so dobili podpore 908'66 gld., in sicer 34 Kranjcev, 9 Štajercev, 4 Primorci in 1 Korošec. Od meseca vinotoka so se delile zgolj denarne podpore; meseca listopada pa je sklenil odbor, da se odslej deli podpora v obednicah in samo izjemoma v denarjih. Koncem svojega poročila prosi odbor, da bi národ slovenski ne pozabil podpornega društva, nego vsakdo mu izkušaj v svojih krogih pridobiti novih dobrotnikov in pospeševalcev. Prepričani smo, da ta prošnja ne ostane brezuspešna, nego da se 136 dobrotnikom, izkazanim v poročilu, pridruži še

mного in mnogo rodoljubov. Boja in truda odbor res ne more rešiti dijakov naših, ali da jih preveč ne onemore v tem boji in se ne pogubi Bogú, národu in domovini, to hoče in upa doseči, ako mu ostanejo zvesti vsi dosedanji podporniki in dobrotniki. Dosezal pa bode prelepi svoj namen sevéda tem lože, čim obilnejši darovi mu bodo prihajali iz domovine!

Osebna novica. Naš sotrudnik g. *Vatroslav Oblak* je bil dné 10. sušca na vseučilišči dunajskem promoviran za doktorja modroslovja. Čestitamo!

Slovensko gledališče. — Predstava dné 1. sušca: »Vse za dame!« Veseloigra v jednom dejanji, poslovenjena iz francoščine. — »Zaroka v kleti«. Opereta v dveh dejanjih. Poslovenil Jakob Aléšovec. — Gorenja veseloigra je izvestno jeden najslabših proizvodov francoske dramatike in zato našega občinstva tudi ni mogla ogreti navzlic dobremu igranju. — Takisto slabotna je opereta »Zaroka v kleti«; nje dejanje je preprosto, da ne rečemo kaj hujšega, glasba zastarela, mimo tega kár nič prikupna. Da je bilo občinstvo venderle razmerno zadovoljno ž njo, to je zasluga zlasti gosp. prof. *Grbiča*, ki se je res potrudil, da so bile vse glasbene točke naučene vestno in korenito. Mimo posamičnih igralcev, izmed katerih imenujemo sosebno gospo *Grbičovo*, gospodičini *Danešovo* in *Nigrinovo*, poleg njih gospoda *Paviška* in *Perdana*, treba pohvalno omeniti krepkega zboru, katerega je stalno ustanovilo »Dramatično društvo«. Ako bode napredoval tako, kakor se kaže doslej, utegnejo se predstave slovenske, sosebno operete, tudi v deželnem gledališči vzpeti do onega častnega mesta, katerega zaslužujejo.

Predstava dné 19. sušca: »Nasledki skrivnostne prisege.« Igrokaz v štirih slikah. Po Charlotti Birch-Pfeifferjevi poslovenil Josip Gecelj. — Igralci naši so se sicer pošteno trudili in mučili s tem osladnim proizvodom sentimentalne (sedaj hvala Bogú do malega pozabljene) pisateljice nemške, ali pravega uspeha ni bilo. Sploh naj bi se popolnoma opustile takšne zastarele igre, za katere se dandanes nihče ne more zanimati, nikar še ogrevati.

Predstava dné 22. sušca: »Materin blagoslov ali nova Chonchon.« Igra s petjem v petih dejanjih. Preložil Josip Cimperman. — S to predstavo se je dostojno završila vrsta rednih letošnjih predstav. Igra sama na sebi je lepa, živa in zategadelj zanimiva od prvega do zadnjega prizora; posamični igralci so kár najskrbneje proizvajali svoje naloge (imenujemo zlasti gospé *Borštnikovo* in *Danilovo*, gospodičini *Slavčovo* in *Nigrinovo* in gospode *Borštnika*, *Danila*, *Veroviška* in *Perdana*), kostumi, zvršeni po vzorcih c. kr. dvornega gledališča dunajskega, bili so krasni — izkratka: to predstavo upravičeno prištevamo najboljšim letošnjim predstavam.

Završujé svoja poročila, ne moremo si kaj, da ne bi omenili lepega napredka, kateri se je letos v obče pojavljal v dramatiki slovenski. V poslednjih letih so bile časih res takšne predstave, da je bila vsaka beseda o njih odveč, in da je moral prepogostoma zatajevati samega sebe, kdor je redno in vztrajno zahajal k slovenskim predstavam. Ako se je obrnilo na bolje, to je baš dokaz, da se ni »Dramatično društvo« strašilo ni truda ni raznolikih zaprek, nego si vzgojilo igralno osebje, katero polagoma prestopa tesne meje preprostega diletantstva in resno teži po umetniškem proizvajanju. Zato spremljajo kakor »Dramatično društvo« tako njega igralce najboljše naše želje na pot v novo deželno gledališče, saj je upati, da se je dramatika naša s poslednjo redno predstavo za vselej poslovila od neugodnih čitalniških prostorov! —

Ta mesec bodo še nekatere predstave na korist posamičnim igralcem, o čemer hočemo govoriti v prihodnji številki.